

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

Національний університет «Запорізька політехніка»

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

(найменування кафедри, яка відповідає за дисципліну)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

доц. Гугнін Е.А.

20 09 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕК 09 Економіка підприємства

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 073 «Менеджмент»

(код і найменування спеціальності)

освітня програма
(спеціалізація)

Менеджмент в будівництві

(назва освітньої програми (спеціалізації))

інститут,
факультет

Фізико-технічний

Будівництва, архітектури та дизайну

(найменування інституту, факультету)

мова навчання українська

20 09 рік

Робоча програма «Економіка підприємства» для студентів
(назва навчальної дисципліни)
 спеціальності 073 «Менеджмент»
 освітня програма
 (спеціалізація) Менеджмент в будівництві
(назва освітньої програми (спеціалізації))
 « 01 » 09 2020 року - 19 с.

Розробник: Ткаченко А.М., зав. каф. ПТБД, д.е.н., проф.
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності»

Протокол від « 01 » вересня 2020 року № 1

Завідувач кафедри «Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності»

« 01 » 09 2020 року (А.М. Ткаченко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено науково-методичною комісією факультету будівництва, архітектури та дизайну
(найменування факультету)

Протокол від « 24 » 09 2020 року № 2

« 24 » 09 2020 року Голова (В.О. Савченко)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 <u>«Управління та адміністрування»</u> (шифр і найменування)	нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність <u>073 «Менеджмент»</u> (код і найменування) освітня програма <u>Менеджмент в будівництві</u> (назва освітньої програми)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	6 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		90 год.	138 год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид контролю: екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 66,7% / -

для заочної форми навчання – 8,7% / -

1. Мета навчальної дисципліни

Мета: формування здатностей самостійно мислити, приймати управлінські рішення, виконувати комплексні економічні розрахунки для ефективного здійснення господарської діяльності на рівні промислового підприємства.

Основні завдання вивчення дисципліни «Економіка підприємства» пов'язані з формуванням:

- системи взаємозалежних (взаємообумовлених і взаємозалежних) факторів виробництва й реалізації продукції на підприємстві;
- інструментарію (системи принципів, методів і показників), що забезпечує порівнянню вартісну оцінку витрат і результатів діяльності підприємства;
- аналітичного апарату й організаційної основи, що гарантують пошук і реалізацію найбільш ефективних шляхів виробництва й реалізації продукції, а також напрямків розвитку підприємства;
- мотиваційного інструментарію, необхідного для того, щоб визначати мету й знаходити засоби досягнення ефективного господарювання;
- вивчення теорії та методологічних засад засвоєння практичних навичок управління підприємством у конкурентному середовищі, формування вмій ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу, забезпечення розширеного самовідтворення на основі інвестиційно-інноваційної моделі розвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати

інтегральну компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК8. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахові компетентності:

СК2. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК3. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК4. Вміння визначати функціональні області організації та зв'язки між ними.

СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту.

СК8. Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.

очікувані програмні результати навчання:

ПР3. Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

ПР4. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПР5. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПР6. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПР8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПР9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПР10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПР11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПР16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

ПР17. Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера.

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Теорії та різновиди підприємств, ринкове середовище його функціонування та ресурсне забезпечення діяльності підприємства.

Тема 1. Вступ до курсу «Економіка підприємства».

Мета, предмет і завдання курсу «Економіка підприємства». Знання з дисципліни «Економіка підприємства» дають можливість з'ясувати основні принципи формування і використання виробничого потенціалу підприємства, опанувати форми і методи господарювання і на цьому підґрунті розробити конкретні рекомендації, спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємства в сучасних ринкових умовах.

Економіка як наука, що вивчає народне господарство в цілому або окрему його галузь та ґрунтується на пізнанні та свідомому використанні законів управління виробництвом з метою отримання заздалегідь намічених результатів. Роль економіки для досягнення позитивних результатів господарської діяльності.

Тема 2. Господарський комплекс країни. Теорії підприємств і основи підприємництва. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.

Господарський комплекс, або інакше кажучи, національна економіка країни, як сукупність взаємопов'язаних галузей, які відрізняють її національне господарство від господарств інших країн. Загальна характеристика галузей матеріального виробництва.

Роль підприємства як суб'єкта господарювання водночас та основної ланки народного господарства, від результатів діяльності якого залежить загальний стан економіки країни та добробут її населення. Напрями діяльності та функціональні моделі підприємств. Сучасні наукові напрями та концепції дослідження економіки підприємства.

Поняття підприємництва (бізнесу) – цілеспрямованої діяльності громадян та їх об'єднань, націлених на виробництво та реалізацію певних видів товарів, робіт та послуг і отримання прибутку від цієї діяльності. Типи підприємницької діяльності. Правові засади функціонування підприємств (Господарський кодекс, Цивільний кодекс, а також узгодженим з чинним законодавством колективний договір). Характеристика підприємства як незалежного товаровиробника здатного самостійно

приймати будь-які рішення у межах чинного законодавства. Класифікація підприємств. Договірні взаємовідносини та партнерські зв'язки у підприємницькій діяльності.

Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств.

Середовище функціонування підприємства його поділ на внутрішнє – повністю підконтрольне власнику та керівникам, яке включає усі структурні підрозділи підприємства та взаємозв'язки між ними та зовнішнє – сукупність господарських суб'єктів, економічних, суспільних і природних умов, національних та міжнародних структур тощо, які так чи інакше впливають на господарську діяльність підприємства.

Основні характеристики макросередовища підприємства: складність, рухливість, невизначеність – кількість відомих підприємству факторів зовнішнього середовища та ступеню їх впливу залежить від якості інформації, якою воно володіє. Методичні підходи до оцінювання середовища господарювання підприємства.

Тема 4. Структура та управління підприємством.

Формування функціональної структури управління. Визначення базового набору конкретних функцій управління. Формування типової функціональної структури управління, ланки управління. Завдання та зміст робіт із формування організаційних структур управління. Типологія структур управління. Основні елементи схеми структури. Процес формування організаційної структури. Методи формування організаційних структур. Показники ефективності організаційної структури. Корегування організаційної структури.

Методологічні основи та задачі організації процесу управління. Регламентация процесу організації управління: сфера відповідальності, завдання, критерії, ефективності діяльності, права керівників. Виявлення управлінської проблеми. Кількісна й якісна оцінки суб'єкта. Збір необхідної інформації та її аналіз. Визначення вихідних характеристик проблеми з врахуванням обмежень, що накладаються.

Обґрунтування і побудова формалізованої моделі проблемної ситуації. Розробка альтернативних варіантів рішення проблеми. Вибір методу рішення. Економічне обґрунтування вибраного рішення. Вибір виконавців, визначення строків, оформлення і затвердження рішення. Організація виконання рішення і контроль за його виконанням. Економічний, соціальний, екологічний ефект.

Тема 5. Ринок і продукція.

Загальна характеристика товару і товарного ринку: поняття та класифікація. Загальна характеристика продукції підприємства. Застосування системи вимірників оцінки якості продукції. Ступінь задоволення потреб ринку виходячи з показників обсягу товарів певної номенклатури та асортименту. Поняття маркетингу, його концепції. Стандартизація та сертифікація продукції.

Тема 6. Планування діяльності підприємства.

Планування як функція керування; специфічні принципи планування; методи планування діяльності; методи планування діяльності; стратегічне планування; методи вибору генеральної стратегії; стратегічні альтернативи; субстратегії розвитку підприємства; бізнес-планування суб'єктів господарювання; тактичне планування; системи оперативного планування.

Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці.

Характеристика всієї сукупності працівників підприємства: трудові ресурси, трудовий колектив, трудовий потенціал, кадри, персонал підприємства. Поняття класифікація та структура персоналу. Характеристика трудових ресурсів, як частки

працездатного населення, яка згідно своїх вікових, фізичних, освітніх даних відповідає певній сфері діяльності. Розмежування реальних та потенціальних трудових ресурсів. Продуктивність праці та її роль для підприємства. Показники вирахування продуктивності праці на підприємстві: натуральні, вартісні, трудові. Фактори росту продуктивності праці на підприємстві.

Оплата праці: сутність, функції, державна політика й основи організації. Складові механізми реалізації соціально-економічної політики держави. Форми та основні системи оплати праці.

Тема 8. Основний капітал.

Загальна характеристика капіталу. Поняття основних фондів, загальна класифікація та склад. Значення основних фондів у процесі розширеного відтворення. Виробнича структура основних фондів. Зношування й амортизація основних фондів і порядок їх відшкодування. Методи амортизації основних фондів. Економічна роль підвищення використання основних фондів. Шляхи підвищення екстенсивного й інтенсивного завантаження основних фондів. Показники використання основних фондів.

Тема 9. Інтелектуальний капітал.

Поняття інтелектуальної власності. Нематеріальні активи, поняття захист прав власності. Реалізація прав власності на нематеріальні ресурси. Строки зношування нематеріальних активів. Оцінювання вартості нематеріальних активів. Класифікація методів оцінювання вартості нематеріальних активів.

Тема 10. Оборотний капітал.

Поняття оборотного капіталу і його відмінність від основних фондів. Склад і структура оборотного капіталу. Джерела утворення оборотного капіталу. Нормування оборотного капіталу. Показники й шляхи поліпшення використання оборотного капіталу.

Тема 11. Інвестиції.

Сутність, структура та класифікація інвестицій. Джерела формування реальних інвестицій. Методичні засади оцінювання ефективності реальних інвестицій. Характеристика капітальних вкладень підприємства. Загальні підходи до планування капітальних вкладень на підприємстві. Склад і структура капітальних вкладень. Планування капітальних вкладень і капітального будівництва. Економічна ефективність капітальних вкладень і шляхи її підвищення. Ризик в теорії інвестицій.

Змістовий модуль 2. Організація діяльності підприємства. Витрати та результати діяльності підприємства.

Тема 12. Інноваційна діяльність.

Інноваційна діяльність, інноваційні процеси та їх етапи. Характеристика та класифікація інновацій. Систематизація ризиків інноваційної діяльності. Обґрунтування інноваційної стратегії та її основних видів. Роль інноваційного шляху розвитку для економіки. Управління, планування та організація інноваційної діяльності. Загальна характеристика інноваційного проекту.

Тема 13. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства.

Характеристика техніко-технологічної бази виробництва. Тенденції її розвитку. Характеристика технічного розвитку підприємства. Лізинг як форма оновлення технічної бази підприємства. Сутність та чинники формування та використання виробничої потужності підприємства. Методика розрахунку виробничої потужності.

Тема 14. Організація виробництва.

Сутність, структура виробничого процесу та принципи його організації. Організаційні типи виробництва їх порівняльна характеристика. Виробничий цикл, його характеристика та структура. Форми та методи організації виробництва. Система забезпечення якості продукції. Основні способи підвищення якості продукції (послуг). Стандартизація та сертифікація продукції (послуг). Система державних стандартів України.

Тема 15. Витрати на виробництво та реалізацію продукції.

Загальна характеристика витрат. Класифікація витрат та їх структура. Економічна сутність собівартості продукції. Система управління витратами: функціональна й організаційна її побудова. Особливості управління витратами у коротко- та довгостроковому періодах. Кошторис підприємства та собівартість продукції. Калькулювання собівартості продукції та методи. Шляхи зниження собівартості продукції.

Тема 16. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Поняття доходу та прибутку підприємства. Визначення фінансового результату діяльності підприємства. Прибуток підприємства, його формування та використання. Види та функції прибутку. Схема розподілу прибутку та характеристика факторів, що впливають на його величину. Ефективність виробництва та її види. Рентабельність: поняття, види та шляхи підвищення.

Тема 17. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація.

Сутнісна характеристика, роль та значення розвитку підприємства. Генезис поняття «розвиток підприємства». Сучасні тенденції розвитку підприємства. Загальна характеристика процесу реструктуризації підприємства. Необхідність, сутність та мета реструктуризації, її форми та види. Практика здійснення та ефективність реструктуризації підприємств.

Тема 18. Економічна безпека та антикризова діяльність.

Змістовно-типологічна характеристика економічної безпеки підприємства. Аналітична оцінка рівня економічної безпеки підприємства. Основні напрямки забезпечення економічної безпеки підприємства. Служба безпеки підприємства. Антикризова діяльність і банкрутство підприємств.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
лк		пр	лаб	інд	с.р.	лк		пр	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль 1													
Змістовий модуль 1. Теорії та різновиди підприємств, ринкове середовище його функціонування та ресурсне забезпечення діяльності підприємства													
Тема 1. Вступ до курсу «Економіка підприємства»	6	1	1	-	-	4	6	-	-	-	-	6	
Тема 2. Господарський комплекс країни. Теорії підприємств і основи підприємництва. Види підприємств, їх	7	1	1	-	-	5	7	-	-	-	-	7	

організаційно-правові форми												
Тема 3. Зовнішнє середовище господарювання підприємств	7	-	-	-	-	7	7	-	-	-	-	7
Тема 4. Структура та управління підприємством	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
Тема 5. Ринок і продукція	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
Тема 6. Планування діяльності підприємства	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
Тема 7. Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
Тема 8. Основний капітал	7	2	2	-	-	3	7	1	1	-	-	5
Тема 9. Інтелектуальний капітал	7	1	1	-	-	5	7	-	-	-	-	7
Тема 10. Оборотний капітал	7	1	1	-	-	5	7	1	1	-	-	5
Тема 11. Інвестиції	7	2	2	-	-	3	7	-	-	-	-	7
Разом за змістовим модулем 1	76	16	16	-	-	44	76	2	2	-	-	72
Змістовий модуль 2. Організація діяльності підприємства. Витрати та результати діяльності підприємства												
Тема 12. Інноваційна діяльність	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 13. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства	11	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	11
Тема 14. Організація виробництва	11	2	2	-	-	7	11	-	-	-	-	11
Тема 15. Витрати на виробництво та реалізацію продукції	11	2	2	-	-	7	11	2	2	-	-	7
Тема 16. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	11	2	2	-	-	7	11	2	2	-	-	7
Тема 17. Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Тема 18. Економічна безпека та антикризова діяльність	10	2	2	-	-	6	10	-	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	74	14	14	-	-	46	74	4	4	-	-	66
Усього годин	150	30	30	-	-	90	150	6	6	-	-	138

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Не передбачається навчальним планом		
2			
...			

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вступ до курсу «Економіка підприємства»	1	-
2	Господарський комплекс країни. Теорії підприємств і основи підприємництва. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	1	-
3	Зовнішнє середовище господарювання підприємств	-	-
4	Структура та управління підприємством	2	-
5	Ринок і продукція	2	-
6	Планування діяльності підприємства	2	-
7	Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	2	-
8	Основний капітал	2	1
9	Інтелектуальний капітал	1	-
10	Оборотний капітал	1	1
11	Інвестиції	2	-
12	Інноваційна діяльність	2	-
13	Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства	2	-
14	Організація виробництва і забезпечення якості продукції	2	-
15	Витрати на виробництво та реалізацію продукції	2	2
16	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	2	2
17	Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація	2	-
18	Економічна безпека та антикризова діяльність	2	-
	Усього	30	6

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Не передбачається навчальним планом		
2			
...			

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вступ до курсу «Економіка підприємства»	4	6
2	Господарський комплекс країни. Теорії підприємств і основи підприємництва. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	5	7
3	Зовнішнє середовище господарювання підприємств	7	7
4	Структура та управління підприємством	3	7
5	Ринок і продукція	3	7
6	Планування діяльності підприємства	3	7
7	Персонал підприємства, продуктивність та оплата праці	3	7
8	Основний капітал	3	5

9	Інтелектуальний капітал	5 / 7
10	Оборотний капітал	5 / 5
11	Інвестиції	3 / 7
12	Інноваційна діяльність	6 / 10
13	Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства	7 / 11
14	Організація виробництва і забезпечення якості продукції	7 / 11
15	Витрати на виробництво та реалізацію продукції	7 / 7
16	Фінансово-економічні результати діяльності підприємства	7 / 7
17	Розвиток підприємств: сучасні моделі, трансформація та реструктуризація	6 / 10
18	Економічна безпека та антикризова діяльність	6 / 10
	Усього	90 / 138

8. Індивідуальні завдання

Не передбачається навчальним планом

9. Методи навчання

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (рисунок, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

10. Методи контролю

Для студентів денної форми навчання: усне та письмове опитування на практичних заняттях, аудиторне розв’язання задач, тестування. Для студентів заочної форми навчання: аудиторне розв’язання задач, тестування, захист контрольної роботи.

11. Політика курсу та критерії оцінювання

Політика курсу

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- самостійна робота включає в себе самостійне опрацювання питань, що стосуються тем лекційних занять, які не викладені під час занять або ж були розглянуті коротко, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання практичних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу;

- індивідуальну роботу студент виконує самостійно, відповідно до методичних вказівок та визначених викладачем завдань і термінів;
- ліквідація заборгованості відбувається під час проведення консультацій з дисципліни за графіком визначеним викладачем;
- здобувачі вищої освіти мають право отримати оцінку за екзамен автоматично – у випадку, якщо впродовж семестру набрали від 60-100 балів;
- здобувачі вищої освіти, після завершення аудиторних занять, мають право підвищити свою оцінку лише під час складання екзамену (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

Політика щодо академічної доброчесності:

- списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені (у т.ч. із використанням мобільних девайсів). За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує 0 балів і зобов'язаний повторно скласти контрольну роботу чи екзамен;
- під час роботи над завданнями, у випадку користування інтернет-ресурсами та іншими джерелами інформації, студент зобов'язаний зазначити відповідне джерело;
- усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%;
- у разі виявлення факту текстових запозичень більше 30% студент отримує за завдання 0 балів і має повторно виконати завдання.

Політика щодо відвідування:

- відвідування занять (лекцій, практичних занять) є обов'язковим компонентом навчання;
- з об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись у дистанційному режимі. За погодженням із керівником курсу студент може презентувати виконані завдання під час консультацій;
- студент зобов'язаний дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

Політика щодо якості набутих знань та компетентностей:

Згідно з п. 4.2.2 Положення про систему забезпечення Національним університетом «Запорізька політехніка» якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (системи внутрішнього забезпечення якості) зі змінами (згідно з рішенням вченої ради університету протокол № 1/21 від 27.08.2021 р.) оцінка якості набутих здобувачем вищої освіти знань та компетентностей здійснюється за результатами контрольних заходів, які включають вхідний, поточний, рубіжний (модульний), підсумковий контроль, а також ректорські контрольні роботи.

Вхідний контроль проводиться на початку вивчення нового курсу з метою визначення рівня підготовки студентів з дисциплін, які забезпечують цей курс. Контроль проводиться на першому занятті за завданнями, які відповідають програмі попередньої(их) дисципліни. Результати контролю аналізуються на кафедральних (міжкафедральних) нарадах спільно з викладачами, які проводять заняття із забезпечувальної дисципліни. За результатами вхідного контролю розробляються заходи з надання індивідуальної допомоги студентам, коригування освітнього процесу.

Поточний контроль проводиться викладачами під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи. Основна мета поточного контролю – забезпечення

зворотнього зв'язку між викладачами та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів. Результати поточного контролю використовується викладачем для коригування методів і засобів навчання та студентами для подальшого планування самостійної роботи. Поточний контроль може проводитися у формі усного чи письмового опитування або експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях тощо, за результатами якого студент допускається до виконання контрольної роботи, виступів студентів при обговоренні питань на практичних заняттях, а також у формі комп'ютерного тестування. Форми проведення поточного контролю та критерії оцінювання рівня знань визначаються відповідною кафедрою. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією при проведенні екзамену і враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової оцінки з певної дисципліни.

Рубіжний (модульний) контроль – це контроль знань студентів після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Цей контроль може бути модульним і проводитись у формі контрольної роботи, тестування, виконання розрахункового завдання, курсового проекту (роботи) тощо. Форма контрольного заходу і критерії оцінювання під час рубіжного контролю визначається кафедрою і відображаються у навчальній програмі дисципліни. За підсумками першого та подальшого рубіжного (модульного) контролю викладач може сформулювати підсумкову оцінку знань студентів і оголосити її до початку екзаменаційної сесії. Під час екзаменаційної сесії студенти, які не згодні з оцінкою за підсумками рубіжного контролю, складають екзамен. Модульний контроль є необхідним елементом рейтингової технології освітнього процесу.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі екзамену в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом студента.

Оцінювання проводиться за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Підсумкова оцінка із дисципліни, яка виставляється в екзаменаційну відомість, є сумою балів за різні види навчальної роботи:

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ (впродовж кожного з модулів)	Робота на лекціях: - присутність на лекційних заняттях; - участь в експрес-опитуванні (тестуванні); - участь у навчальній дискусії.	до 10 балів за модуль
	Робота на практичних заняттях: - присутність на заняттях; - доповідь з презентацією за тематикою самостійного вивчення дисципліни; - усне опитування, тестування, вирішення практичних завдань, розв'язок задач; - участь у навчальній дискусії, обговоренні ситуаційного завдання.	до 90 балів за модуль
РУБІЖНИЙ (МОДУЛЬНИЙ) КОНТРОЛЬ	Модульний контроль № 1	Максимальна оцінка – 100 балів
	Модульний контроль № 2	Максимальна оцінка – 100 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ екзамен	Екзамен включає 2 теоретичні питання, кожне з яких оцінюється до 25 балів та практичне завдання, що оцінюється до 50 балів.	Критерії оцінювання зазначено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ECTS»

За роботу на лекційних та практичних заняттях бали розподіляються таким чином:

Бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка
90-100	Здобувач вищої освіти демонструє: <ul style="list-style-type: none"> - творчий підхід до засвоєного матеріалу, повноту і правильність виконання завдання; - вміння застосовувати різні принципи й методи в конкретних ситуаціях; - глибокий аналіз фактів і подій, спроможність прогнозування результатів від прийнятих рішень; - чітке, послідовне викладення відповіді; - вміння пов'язати теорію і практику; - бере активну участь у науковій роботі (конференції, круглі столи, наукові семінари, публікація статей). 	Високий Здобувач вищої освіти набув фахових компетентностей з відповідними програмними результатами з дисципліни.	Відмінно (А)
85-89	Здобувач вищої освіти демонструє: <ul style="list-style-type: none"> - глибоке знання матеріалу, повноту і правильність виконання завдання, проте мають місце деякі непринципові помилки чи помилки несуттєвого характеру; - переважання логічних підходів у відповідях на питання; - вміння пов'язати теорію з практикою. 	Достатній Здобувач вищої освіти набув фахових компетентностей з відповідними програмними результатами з дисципліни, однак під час відповідей припустився незначних неточностей.	Добре (В)
75-84	Здобувач вищої освіти демонструє: <ul style="list-style-type: none"> - належне володіння матеріалом та вміння його застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності (при цьому помилки у відповідях /розв'язках/ розрахунках не є системними); - переважання логічних підходів у відповідях на питання, проте на додаткові питання з теоретичних положень та практичних завдань відповідь нечітка і неповна; - не завжди має місце чітке прогнозування подій від пропонуванних рішень ситуацій; - вміння пов'язати теорію і практику. 	Достатній Здобувач вищої освіти набув фахових компетентностей та відповідних програмних результатів з дисципліни, однак на додаткові питання з теоретичних положень та практичних завдань відповідь не чітка та не повна.	Добре (С)
70-74	Здобувач вищої освіти демонструє: <ul style="list-style-type: none"> - репродуктивний підхід до засвоювання матеріалу; - недостатню повноту знань при викладенні матеріалу; - засвоєння теоретичного матеріалу, передбаченого програмою дисципліни; - допущення значної кількості неточностей і грубих помилок при вирішенні практичних завдань, які здатний усунути після зауваження викладача; - порушення логічної послідовності при викладенні матеріалу; - вміння пов'язувати питання теорії і практики. 	Середній Здобувач вищої освіти частково набув фахових компетентностей та програмних результатів з дисципліни та забезпечує достатній рівень відтворення та застосування основних положень дисципліни.	Задовільно (D)
60-69	Здобувач вищої освіти демонструє: <ul style="list-style-type: none"> - репродуктивний підхід до засвоювання та викладання матеріалу; - недостатню повноту викладення 	Середній Здобувач вищої освіти частково набув фахових компетентностей та	Задовільно (E)

	матеріалу; - поверхнєві знання основного матеріалу; - наявність значної кількості неточностей у викладі матеріалу; - порушення логічної послідовності при викладі матеріалу; - вміння пов'язувати питання теорії і практики.	програмних результатів з дисципліни і має мінімально допустимий рівень знань з усіх складових навчальної програми дисципліни.	
35-59	Здобувач вищої освіти демонструє: - відсутність знань з більшої частини матеріалу, слабе засвоєння принципових положень курсу; - наявність грубих, принципових помилок при виконанні отриманих завдань; - відповіді неправильні зі значною кількістю суттєвих помилок; - пасивне опрацювання матеріалу з дисципліни.	Низький Здобувач вищої освіти набув окремих фахових компетентностей та програмних результатів з дисципліни, але не забезпечує практичної реалізації завдань, що формуються при вивченні курсу.	Незадовільно з можливістю повторного складання (FX)
1-34	Здобувач вищої освіти демонструє: - повне не виконання вимог робочої програми з вивчення курсу; - наявність грубих, принципових помилок при виконанні отриманих завдань; - неграмотне і неправильне викладення відповідей; - пасивне опрацювання матеріалу з дисципліни.	Незадовільний Здобувач вищої освіти не набув фахових компетентностей і не здатний до самостійного вирішення завдань, які окреслює дисципліна.	Незадовільно з повторним вивченням (F)

За умови, якщо здобувач вищої освіти через поважні обставини не отримав мінімальної кількості балів за поточним контролем з окремих змістових модулів, або не згодний з оцінкою, він може під час рубіжного контролю написати модульну контрольну роботу.

Оцінювання рубіжного контролю здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою. Розподіл балів за модулями відбувається таким чином:

- модуль № 1 – 100 балів;
- модуль № 2 – 100 балів.

Модульна контрольна робота складається з двох теоретичних питань та практичного завдання.

Шкала оцінювання завдань модульної контрольної роботи

Вид завдання	Бали	Критерії оцінки
Теоретичні питання: 2 питання по 25 балів максимум за кожне	20-25 балів	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом в повному обсязі, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичного питання. Відповідь на питання сформульовано в термінах дисципліни, викладено науковою мовою, демонструє авторську позицію здобувача вищої освіти.
	15-19 балів	Здобувач вищої освіти загалом володіє навчальним матеріалом, самостійно викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
	9-14 балів	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.

	5-8 балів	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст питання під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
	0-4 балів	Здобувач вищої освіти: - не володіє навчальним матеріалом; - не в змозі його викласти; - не розуміє змісту теоретичних питань.
Практичне завдання (максимум 50 балів)	40-50 балів	Здобувач вищої освіти дав повну вичерпну відповідь, яка складається з: - правильного вибору алгоритму вирішення завдання; - правильного арифметичного результату; - доцільного і логічного пояснення виконаних розрахунків (у разі потреби); - структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; - ґрунтовних висновків. При виконанні завдання допускається не більше 1-2 несуттєвих помилок або описок.
	30-39 балів	Загалом здобувач вищої освіти дав повну відповідь, яка складається з: - правильного вибору алгоритму вирішення завдання; - правильного арифметичного результату (або не більше 3-4 несуттєвих помилок); - пояснення виконаних розрахунків (у разі потреби); - структурованого викладу матеріалу теоретичної частини завдання; - висновків. Загалом завдання повинно бути виконано не менш ніж на 75%.
	18-29 балів	Відповідь здобувача вищої освіти: - містить суттєві помилки у виборі алгоритму вирішення завдання; - містить грубі помилки у розрахунках / має неправильно визначений арифметичний результат (якщо він є необхідним) або не має пояснень та висновків; Загалом завдання виконано менш ніж на 75%.
	10-17 балів	Здобувач вищої освіти розуміє суть завдання, але його відповідь: - містить суттєві помилки у виборі алгоритму вирішення завдання; - містить грубі помилки у розрахунках / має неправильно визначений арифметичний результат (якщо він є необхідним); - не має пояснень та висновків; - містить не більше 30% виконаного завдання.
	0-9 балів	Здобувач вищої освіти: - не розуміє завдання; - не в змозі його виконати; - виконав завдання повністю неправильно; - виконав менш ніж 20% завдання.

Результати поточного та модульного контролю узагальнюються таким чином:

Змістовий модуль № 1 (Т1, Т2, Т3, Т4, Т5, Т6)	Змістовий модуль № 2 (Т7, Т8, Т9, Т10, Т11, Т12)	Визначення остаточної оцінки (максимум 100 балів)
Поточний контроль (ПК 1)	Поточний контроль (ПК 2)	$ПК = (ПК\ 1 + ПК\ 2) / 2$
Рубіжний (модульний) контроль (РМК 1)	Рубіжний (модульний) контроль (РМК 2)	$РМК = (РМК\ 1 + РМК\ 2) / 2$
Підсумок		$(ПК + РМК) / 2$

Якщо здобувач вищої освіти не отримав достатньої кількості балів за поточними результатами та результатами модульного контролю, екзамен виставляється за результатами оцінювання за шкалою ЄКТС відповідей (в усній або письмовій формі) на контрольні питання екзамену та виконання практичного завдання. Контрольні питання до екзамену здобувачів вищої освіти розміщено в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua>. Структура

екзаменаційного білета відповідає структурі модульної контрольної роботи та оцінюється за аналогічними критеріями.

Екзамен

Поточне тестування та самостійна робота																		Під-сум-ковий тест (екзамен)
Змістовий модуль 1										Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	
5	5	5	5	5	5	5	6	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	100

T1, T2, ... T12 – теми змістових модулів.

Таким чином, остаточна оцінка за курс для здобувачів вищої освіти *денного відділення* розраховується за одним з таких варіантів:

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

До екзаменаційної відомості заносяться сумарні результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-бальною національною шкалою та за шкалою ECTS.

Контроль знань здобувачів вищої освіти *заочного відділення* здійснюється шляхом виконання та подальшого захисту контрольної роботи у вигляді відповідей на питання, що стосуються змісту роботи. Зміст завдань контрольної роботи розміщено в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua> та у методичних вказівках до виконання контрольної роботи з дисципліни.

За умови, якщо здобувач вищої освіти через поважні обставини не виконав, або не зміг захистити контрольну роботу, або не згоден з оцінкою, він складає екзамен з дисципліни. Структура екзаменаційного білета відповідає структурі модульної контрольної роботи (два контрольні питання, що виконуються в усній або письмовій формі, та практичне завдання) та оцінюється за аналогічними критеріями. Контрольні питання до екзамену здобувачі вищої освіти можуть знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка»: <https://moodle.zp.edu.ua>. До екзаменаційної відомості заносяться результати в балах за 100-бальною шкалою, 4-бальною національною шкалою та за шкалою ECTS.

12. Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Економіка підприємства» [Електронний ресурс] / Укладач А.М. Ткаченко.
2. Методичні вказівки для виконання курсової роботи з дисципліни «Економіка підприємства» [Електронний ресурс] / Укладач А.М. Ткаченко.

13. Рекомендована література

Базова

1. Азарова А. О. Економіка підприємства : навчальний посібник / А. О. Азарова, Л. О. Нікіфорова. – Вінниця : ВНТУ, 2016. – 215 с.
2. Бойчик І.М. Економіка підприємства: підручник / І.М. Бойчик. – К.: Кондор-Видавництво, 2016. – 378 с.
3. Болтянська Л.О., Андрєєва Л.О., Лисак О.І. Економіка підприємства: навчальний посібник / Л.О. Болтянська, Л.О. Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДПЛЮС, 2015. – 668 с.
4. Економіка підприємства [Електронний ресурс] : практикум для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня / уклад. Л. М. Бондаренко, М. В. Горобинська. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 66 с.
5. Економіка підприємства: Навчальний посібник / О.М. Бандурка, Є.В. Ковальов, М.А. Садиков, О.С. Маковоз; за заг.ред. О.М. Бандурки. – Х.: ХНУВС. – 2017. – 192 с.
6. Економіка підприємства: Навч. посібник / уклад. Н. В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К. В. Пічик. – Київ: НаУКМА, 2018. – 343 с.
7. Економіка підприємства [Текст] : теорія і практикум : навчально-методичний посібник для самост. роботи студентів галузі знань «Економіка та підприємництво» / В. І. Блонська, Т. Г. Васильців, С. С. Гринкевич [та ін.] ; за ред. Н. Г. Міценко, О. І. Ященко. – Львів : Магнолія 2006, 2016. – 688 с.
8. Економіка підприємства: Тлумачний словник термінів для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізацій «Менеджмент і бізнес-адміністрування», «Менеджмент інновацій», «Менеджмент міжнародних проектів», «Логістика» / Уклад.: О.В. Гук, К.О. Кузнєцова. – Київ: НТУУ «КПІ», 2016. – 114 с.
9. Захарченко, В. І. Економіка підприємства [Текст] : практикум : (збірник задач і виробничих ситуацій) : навчальний посібник / В. І. Захарченко, М. М. Меркулов, Л. В. Ширяєва. – Київ : Центр учбової літератури, 2017. – 144 с.
10. Лойко В.В., Макаровська Т.П. Економіка підприємства: [навч. посібн.] / В.В. Лойко, Т.П. Макаровська – К.: КНУТД, 2015. – 267 с.
11. Семернікова, І. О. Економіка підприємства [Текст]: навч. посібник / І. О. Семернікова, Н. В. Мешкова-Кравченко. – Херсон : Олді-плюс, 2019. – 312 с.
12. Яковлев А.І. Економіка підприємства: магістерський курс : навчальний посібник / за ред. проф. А.І. Яковлева, доц. Ларки Л.С. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – 516 с.

Допоміжна

1. Ткаченко А.М. Інноваційні механізми управління корпоративними інтеграційними процесами підприємств : монографія / за ред. Ткаченко А.М. – Запоріжжя : ЗНТУ, 2019. – 300 с.

2. Ткаченко А. М. Вплив антикризового управління на формування стратегії розвитку промислового підприємства : монографія / А. М. Ткаченко, С. А. Силенко. – Запоріжжя : ЗНТУ. – 2019. – 212 с.

3. Пожуєва Т.О. Інноваційні засади до формування захищеності суб'єкта господарювання : монографія / Т.О. Пожуєва. – Дніпропетровськ: Вид-во «Грані», 2015. – 340 с.

4. Аналітика та прогнозування соціально-економічних процесів і податкових надходжень: монографія / [Паянок Т.М., Лаговський В.В., Краєвський В.М. та ін.]. К.: ЦП «Компринт», 2019. 426 с.

5. Коденська М.Ю., Нестерчук Ю.О., Соколюк С.Ю., Соколюк К.Ю. Людський капітал в системі соціально-економічних відносин : монографія / М.Ю. Коденська, Ю.О. Нестерчук, С.Ю. Соколюк, К.Ю. Соколюк. – Умань : Видавець: «Сочінський», 2017. – 169 с.

6. Нісфоян С.С. Управління витратами на утримання і розвиток персоналу підприємств : [монографія] / С.С. Нісфоян . – Кропивницький: Видавець Лисенко В.Ф., 2020. – 268 с.

7. Байрачна О. К. Функціональна підготовка управлінського персоналу як інструмент підвищення ефективності менеджменту підприємств та організацій [Текст] / Оксана Костянтинівна Байрачна // Український журнал прикладної економіки. – 2020. – Том 5. – № 2. – С. 352–358.

8. Васюта В. Б., Кулага М. О. Оцінка ефективності господарської діяльності підприємства та розроблення заходів щодо її підвищення. *Modern Economics*. 2019. № 15(2019). С. 41-48.

9. Кузьменко А.В., Козакова А.С. Продуктивність праці: європейський підхід; продуктивність праці у контексті забезпечення зростання економіки України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Випуск 20. С. 394-399.

10. Кухта К. О, Оршан Т. А. Класифікація основних засобів як важлива передумова їх обліку та аналізу. *Інвестиції: практика та досвід*. Економічна наука. 2020. № 21-22. С. 106-111.

11. Муха Р. Продуктивність праці на підприємствах та основні напрями її підвищення / Роксолана Муха // Галицький економічний вісник. – Т. : ТНТУ, 2015. – Том 48. – № 1. – С. 82-92.

12. Мельник А.О., Соловійова Т.М. Формування фонду заробітної плати на підприємстві. *Економічний форум*. 2020. № 1(4). С. 114-124.

13. Пізняк Т. І., Неценко І. В. Оцінка ефективності використання оборотних активів як засіб підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2019. № 10. С. 28-31.

14. Положенцева К.Л. Сучасні проблеми оплати праці в Україні. *Економіка та управління національним господарством*. 2020. № 2(76). С. 42-46.

14. Інформаційні ресурси

1. Господарський кодекс України із змінами і доповненнями. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>

2. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань» із змінами і доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>

3. Закон України «Про оплату праці» із змінами і доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>

4. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки» із змінами і доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>

5. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» із змінами і доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>

6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» із змінами і доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua>

7. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» із змінами і доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99>

8. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» із змінами і доповненнями. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text>